

ALI EVHARISTIJA ALI SV. REŠNJE TELO?

Na liturgičnem seminarju v Ljubljani je našla izraz needinost glede uporabe naziva za zakrament sv. Rešnjega Telesa in vse, kar je z njim v vezi. Dejstvo je, da pri nas reševanje takih vprašanj največkrat prepuščamo bolj ali manj posrečeni potezi posameznika ali ožjega kroga ljudi. Vsaj zadnji čas je tako. Pričujoči članek noče biti prispevek k rešitvi vprašanja, temveč samo pobuda k razpravljanju in iskanju prave rešitve. Kateri izraz je bolj primeren za poglobljeno razlaganje in obogatitev krščanskega življenja: sv. Rešenje telo ali evharistija?

Katekizmi pred zadnjo svetovno vojno poudarjajo v tej zvezi temeljne nauke: resnična pričujočnost, spremenjenje, daritev, hrana. Po vojni se ti katekizmi pod vplivom novega nemškega katekizma in teologije nasploh dokopljejo do novega vrstnega reda; izhajajo iz opravila zadnje večerje. Najprej poudarijo spremenjenje, nato pa preidejo k pričujočnosti, zauživanju, daritvi. V tem se zrcali najprej odmev prvih srednjeveških bojev okrog tega zakramenta, nato pa vsa srednjeveško in tridentinsko pobarvana pobožnost v zvezi z njim. Vse to je nedvomno de fide. Vprašanje jele, če je tudi metodično prav izpeljano. V dušnem pastirstvu se človek pri tem srečuje s številnimi praktičnimi težavami. Manjka osrednja ideja, okrog katere bi se dalo razmeroma lahko nanizati ves verski nauk in vso prakso evharističnega življenja v Cerkvi.

Izraz sv. Rešnje telo poudarja statični moment in sad daritve. Zato ni preveč primeren za poimenovanje celotnega kompleksa verskih resnic, ki bi jih bilo treba iz njega izvajati. Iz periferije moramo prodreti v center, ko bi mnogo laže iz centra najti pot k vsemu bogastvu tega zakramenta. Najteži je prehod k daritvi; laže je seveda razložiti pojme: hrana, spremenjenje, pričujočnost.

Izraz evharistija je pa večini — ne le vernikom, temveč tudi duhovnikom — po svoji vsebinski globini hudo nepoznan. Prvotni pomen »zahvala«, zahvalna molitev ali molitev zahvale postane neverjetno realen in otipljiv v »zahvali« pri zadnji večerji Gospodovi. Zadnja večerja je vendar eno samo dejanje »zahvale« nebeskemu Očetu, ki se realizira v daritvi pod obema podobama in izlije v uživanje iz »zahvale«. V to zahvalo je povzeto vse Gospodovo življenje, trpljenje, vstajenje, vnebohod. Zato je tudi zbiranje vernikov k temu opravilu zahvale »v Gospodov spomin« že svojem jedru zbiranje iz zahvale. Ker so hvaležni za dar svete vere, v realni zahvali pripravljajo darove za zahvalo, v dejanju opravijo zahvalo v njegov spomin, se slednjič v realni zahvali približajo Gospodovi mizi. Zato dobi povabilo, zahvalimo se Gospodu, našemu Bogu, v tej luči poseben pomen. Isto velja za zatrdilo zbranega ljudstva — po *Ite, missa est* — Bogu hvala. Zato verniki, ki se ob nedeljo zbirajo v tem duhu v svetišče Gospodovo, res prihajajo k Bogu svojega veselja in svoje radosti.

Kolike prednosti torej nudi izraz evharistija pred izrazom sv. Rešnje telo za katehezo, za pridigo in za poglobitev življenja iz vere — posebej za obnovo krščanskega življenja — je na dlani.

Ni prepričljiva trditev, da verniki ne vedo, kaj je evharistija. Gotovo se bodo dali poučiti. Celó veseli bodo, ko bodo spoznali, kako lep svet se vernemu srcu odkrije s to besedo.

In še ena težava!

Naštevanje delov sv. maše je novi katekizam spremenil v priprava, darovanje, spremenjenje in povzdigovanje, obhajilo.

Liturgična konstitucija nam sedaj že daje priliko za preprostejšo in jasnejšo razlikovanje, ki bo že takoj lahko vsakteremu v veliko oporo pri katehezi in pridigi, ter pri uvajanju liturgične obnove. Važne so te smernice: maša je »eno samo dejanje bogočastja« (čl. 56.). To dejanje sestavljata dva dela: sveto opravilo besede in sveto opravilo evharistije. Sveto opravilo evharistije pa se izvrši v treh stopnjah: pripravljanje darov, zahvala s spremenjenjem in daritvijo, daritveni obed.

K temu sledeče pripombe:

Razlikujmo besedi liturgija in kult — vsaj na tem mestu — kot sveto opravilo (namesto bogoslužje) in bogočastje.

Liturgia verbi torej ni bogoslužje božje besede, temveč sveto opravilo besede. Saj ne govorimo samo Bog, temveč govorimo tudi mi, zbrani verniki.

Liturgia eucharistica bodi sveto opravilo evharistije. Uporabimo genitiv, ker se je v prvem primeru (sveto opravilo besede) težko drugače izraziti.

Nadomestimo izraz darovanje s pripravljanje darov, ker neprijemno bolj ustreza celotnemu dogajanju pri oltarju in v srcih vernikov. S tem preprečimo zamenjavanje dvojnega pomena, ki ga ima izraz darujemo; najprej pred spremenjenjem, nato pa po spremenjenju. Verniki takšnemu umskemu razlikovanju navodno niso kos. Pri spremenjenju je mnogo važnejša zahvala in daritveno dejanje nego povzdigovanje. Čas je tudi, da prikažemo sveto obhajilo kot daritveni obed. Z desetletji bodo tako verniki lažje premagali napačno predstavo ki jo je naravnost gojila in pospeševala dosedanja praksa delitve sv. obhajila izven svetega opravila evharistije in vsa razlaga pri katehezi in pridigi.

Rafko Lešnik

NIJE TROŠAK I TRUD UZALUD (Oni koji nam istupaju iz sjemeništa)

Misao nije moja. Meni se je samo svidjela kad ju je preda mnom u razgovoru iznio jedan katolički lajik-inteligenat. Čovjek koji osjeća s Crkvom i gleda na njezine potrebe i nevolje, možda, s više iskrenoga interesa i ljubavi nego mnogi svećenik.

Ne znam kako smo se u razgovoru dotakli i pitanja naših sjemeništa. Valjda sam ja — u Bog zna kojemu kontekstu — spomenuo koliko s njima imamo brige i muke. A i koliko materijalnoga rizika. Primamo u njih djecu a mnoga kasnije istupe ili budu otpuštena. I iza godina! I na koncu školovanja! Pa ih ima — među klerom — koji su za najstrože kriterije u primanju. Hitjeli bi poslovati bez rizika. Plediraju za manji broj pitomaca i za ekonomičniji postupak. Čemu toliki trošak i toliki, a uzaludan, trud? »Ut quid perditio haec?« (Mat. 26, 8.; Mark. 14, 4).

Moj sugovornik instinktivno je reagirao. I smjesta je oponirao tome apostolskom pesimizmu. Nije trud uzaludan! Nije ni trošak. »Zar tim Crkva ne odgaja katoličku inteligenciju?«, rekao je. »A baš danas to je tako aktualno!«